

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ IR ĮMONIŲ GRUPIŲ ATSKAITOMYBĖS  
ĮSTATYMO NR. XIV-2811 2, 3, 5, 15, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 36, 37, 39, 40, 41 STRAIPSNIŲ  
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 21<sup>1</sup>, 21<sup>2</sup> STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO,  
LIETUVOS RESPUBLIKOS VERTYBINIŲ POPIERIŲ ĮSTATYMO NR. X-1023 10  
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VERTYBINIŲ  
POPIERIŲ ĮSTATYMO NR. X-1023 2, 12, 13, 14, 22, 27, 37 STRAIPSNIŲ, PRIEDO  
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 15<sup>1</sup> STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIV-  
2813 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS  
FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITO IR KITŲ UŽTIKRINIMO PASLAUGŲ  
ĮSTATYMO NR. VIII-1227 2, 11, 18, 19, 29, 49, 50, 53, 55, 81, 82 STRAIPSNIŲ IR  
PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR  
SAVIVALDYBĖS ĮMONIŲ NR. I-722 4, 16 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO  
ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKINIŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-  
1804 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ  
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

**1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai**

Parengti šių įstatymų pakeitimų projektai (toliau kartu – Įstatymų projektai):

- 1) Lietuvos Respublikos įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymo Nr. XIV-2811 2, 3, 5, 15, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 36, 37, 39, 40, 41 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 21<sup>1</sup>, 21<sup>2</sup> straipsniais įstatymo projektas (toliau – IĮGAĮ projektas);
- 2) Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatymo Nr. VIII-1227 2, 11, 18, 19, 29, 49, 50, 53, 55, 81, 82 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas (toliau – FAAUPI projektas);
- 3) Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymo Nr. X-1023 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – VPI projektas);
- 4) Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymo Nr. X-1023 2, 12, 13, 14, 22, 27, 37 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 15<sup>1</sup> straipsniu įstatymo Nr. XIV-2813 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – VPI pakeitimo projektas);
- 5) Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 4, 16 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – VSI projektas);
- 6) Lietuvos Respublikos ūkinių bendrijų įstatymo Nr. IX-1804 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – ŪBI pakeitimo projektas).

**Aiškinamajame rašte vartojami šie trumpiniai:**

Apskaitos direktyva – 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB;

Audito direktyva – 2006 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB dėl teisės aktų nustatyto metinės finansinės atskaitomybės ir konsoliduotos finansinės atskaitomybės audito, iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 78/660/EEB ir 83/349/EEB bei panaikinanti Tarybos direktyvą 84/253/EEB;

EK – Europos Komisija;

ES – Europos Sąjunga;

FAAUPI – Finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatymas;

IĮGAĮ – Lietuvos Respublikos įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymas;

Įstaiga – Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos;

„Omnibus I“ paketas – pirmasis ES teisės aktų pakeitimų paketas, kuriuo siūloma supaprastinti tvarių finansų, atskaitomybės, tvarumo išsamaus patikrinimo ir taksonomijos srities procedūras;

LAR – Lietuvos auditorių rūmai;

Tvarumo atskaitomybės direktyva – Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2464, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 537/2014, Direktyva 2004/109/EB, Direktyva 2006/43/EB ir Direktyva 2013/34/ES dėl įmonių informacijos apie tvarumą teikimo;

Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyva – Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2026/470, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2006/43/EB, 2013/34/ES, (ES) 2022/2464 ir (ES) 2024/1760, kiek tai susiję su tam tikrais įmonių tvarumo atskaitomybės reikalavimais ir tam tikrais įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo reikalavimais;

VSĮI – Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymas.

### **Įstatymų projektų parengimo priežastys**

- 1) Priimta Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyva;
- 2) Praktiniai pastebėjimai dėl egzaminavimo, profesinės etikos principų, civilinės atsakomybės draudimo, valdžios sektoriui priklausančių įmonių finansinių ataskaitų audito.

Siekiant pereiti prie tvarios ES ekonomikos ir finansų sistemos pagal Europos žaliąjį kursą ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus, 2022 m. gruodžio 14 d. priimta Tvarumo atskaitomybės direktyva. Šia direktyva buvo nustatyti reikalavimai didelėms įmonėms, įmonėms, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje (išskyrus labai mažas įmones), ir didelėms įmonių grupėms rengti informaciją tvarumo klausimais. Ši naujai nustatyta pareiga įmonėms teikti metinę informaciją tvarumo klausimais savo svarba ataskaitų vartotojams priimant sprendimus (investuoti, skolinti, sudaryti verslo sandorius ir kt.) prilyginta pareigai teikti metinių finansinių ataskaitų rinkinius. Tvarumo atskaitomybės direktyvos nuostatos į nacionalinę teisę buvo perkeltos 2024 m. birželio 25 d. priėmus ĮGAĮ ir kitus susijusius įstatymus.

Vis dėlto, 2024 metų rugsėjo mėnesį paskelbtoje Mario Draghi ataskaitoje apie ES ekonominį konkurencingumą pažymėta, kad ES būtina kurti tokią reguliacinę aplinką, kuri prisidėtų prie ES įmonių konkurencingumo. Ataskaitoje atkreiptas dėmesys, kad Tvarumo atskaitomybės direktyvos įgyvendinimas iš ES įmonių reikalauja reikšmingų kaštų ir kelia didelę administracinę naštą. Atsižvelgdami į šią aplinkybę, 2024 m. lapkričio 8 d. Budapešto deklaracijoje, kurioje nustatomas Naujasis Europos konkurencingumo kursas, ES lyderiai pritarė vadinamajai paprastinimo revoliucijai, kuri užtikrintų paprastą ir pagrįstą reguliacinę aplinką verslui bei sumažintų administracinę naštą.

Atsižvelgdama į šias iniciatyvas EK 2025 m. sausio 29 d. paskelbė komunikatą „Konkurencingumo kompasas Europos Sąjungai“. Vienas iš šio komunikato tikslų yra iki EK kadencijos pabaigos sumažinti administracinę ir atskaitomybės naštą 25 procentais, o mažoms ir vidutinėms įmonėms – 35 procentais.

Įgyvendindama šiuos tikslus, 2025 m. vasario 25 d. EK pateikė „Omnibus I“ paketą, kurio siekis – laikantis EK komunikato „Europos žaliasis kursas“<sup>1</sup> ir komunikato „Tvaraus finansavimo veiksmų planas“<sup>2</sup> politikos tikslų, reikšmingai sumažinti administracinę naštą įmonėms ir užtikrinti proporcingesnę tvarumo atskaitomybės reikalavimų taikymą.

<sup>1</sup> 2019 m. gruodžio 11 d.

<sup>2</sup> 2018 m. kovo 8 d.

Šio „Omnibus I“ paketo pagrindu 2026 m. vasario 24 d. priimta Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyva, kuria reikšmingai mažinama įmonių administracinė našta tvarumo atskaitomybės srityje.

### **Tikslai ir uždaviniai**

Įstatymų projektų tikslas – perkelti Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę ir įgyvendinant Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 365 punkto nuostatą<sup>3</sup> mažinti administracinę naštą įmonėms bei atsisakyti perteklinių reikalavimų.

## **2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai**

Įstatymų projektų rengėja – Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

Įstatymų projektus parengė Finansų ministerijos Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir nemokumo politikos departamento (direktorė Ingrida Muckutė, tel. +370 635 47 438, el. p. Ingrida.Muckute@finmin.lt; vyresnioji patarėja Paulė Svorobovičienė, tel. +370 647 16 893, el. p. Paule.Svoroboviciene@finmin.lt) Apskaitos ir atskaitomybės metodologijos skyrius (vedėja Sonata Lebednykienė, tel. +370 678 01 697, el. p. Sonata.Lebednykiene@finmin.lt) ir Audito, turto vertinimo ir nemokumo valdymo skyrius (vedėja Siuzana Ščerbina-Dalibagienė, tel. +370 658 78 042, el. p. Siuzana.Scerbina-Dalibagiene@finmin.lt).

Tiesioginės rengėjos: Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir nemokumo politikos departamento vyresnioji patarėja Paulė Svorobovičienė (tel. +370 647 16 893, el. p. Paule.Svoroboviciene@finmin.lt), Apskaitos ir atskaitomybės metodologijos skyriaus vyriausioji specialistė Greta Lipskytė (tel. +370 640 76 227, el. p. Greta.Lipskyte@finmin.lt) ir Audito, turto vertinimo ir nemokumo valdymo skyriaus vedėja Siuzana Ščerbina-Dalibagienė (tel. +370 658 78 042, el. p. Siuzana.Scerbina-Dalibagiene@finmin.lt) ir patarėja Rasa Stanislovaitienė (tel. +370 651 62 972, el. p. Rasa.Stanislovaitiene@finmin.lt).

## **3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai**

### **3.1. ĮIGAĮ nuostatos, keičiamos įgyvendinant Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos nuostatas**

#### **3.1.1. Dėl įmonių, kurios vadovybės ataskaitoje privalo teikti informaciją tvarumo klausimais, apimtį ir šios pareigos taikymo terminų**

ĮIGAĮ 19 straipsnyje<sup>4</sup> nustatyta, kad (konsoliduotąją) informaciją tvarumo klausimais (konsoliduotojoje) vadovybės ataskaitoje privalo teikti:

- 1) visos įmonės, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje (išskyrus labai mažas įmones);
- 2) visos didelės įmonės<sup>5</sup>;

<sup>3</sup> Konkurencingumo srityje palaikysime ir skatinsime ES iniciatyvas mažinti ES reguliavimo perteklinę administracinę naštą, atitinkamai užtikrinsime, kad perkeltiant ES teisę į Lietuvos teisyną nebūtų sukuriami papildomi administraciniai našta.

<sup>4</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos 1 straipsnio 4 dalį, kuria keičiami 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB, 19a ir 29a straipsniai.

<sup>5</sup> Didele laikoma įmonė, kurios rodikliai viršija 2 iš šių kriterijų: balanse nurodyto turto vertė – 25 000 000 eurų, pardavimo grynosios pajamos per ataskaitinius finansinius metus – 50 000 000 eurų, vidutinis metinis darbuotojų skaičius per ataskaitinius finansinius metus – 250 darbuotojų (ĮIGAĮ 4 straipsnio 3 dalis).

3) didelių įmonių grupių<sup>6</sup> patronuojančiosios įmonės.

Be to, II GAĮ 41 straipsnyje<sup>7</sup> nustatytas laipsniškas šios pareigos taikymas, numatant skirtingus įsigaliojimo terminus atskiroms įmonių kategorijoms:

1) Didelės viešojo intereso įmonės ir didelių įmonių grupių patronuojančiosios įmonės (toliau kartu – *pirmos bangos įmonės*)<sup>8</sup> privalo (konsoliduotojoje) vadovybės ataskaitoje pateikti (konsoliduotąją) informaciją tvarumo klausimais nuo 2024 m. sausio 1 d. ar vėliau prasidedančiais ataskaitiniais laikotarpiais. Pažymėtina, kad 2026 m. balandžio 16 d. buvo priimti II GAĮ 41 straipsnio ir priedo pakeitimo ir Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymo pakeitimo įstatymai<sup>9</sup>, kuriais pasinaudota Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 3 straipsnio 1 dalies c punkte ES valstybėms narėms suteikta galimybė nustatyti, kad pirmos bangos įmonės, rengdamos vadovybės ataskaitas už 2025 ir 2026 finansinius metus, gali neteikti informacijos tvarumo klausimais.

2) Kitos didelės įmonės ir didelių įmonių grupių patronuojančiosios įmonės (toliau – *antros bangos įmonės*) vadovybės ataskaitoje informaciją tvarumo klausimais privalo pateikti nuo 2027 m. sausio 1 d. ar vėliau prasidedančiais ataskaitiniais laikotarpiais.

3) Mažos ir vidutinės įmonės, kurių vertybiniais popieriais leidžiama prekiauti reguliuojamoje rinkoje,<sup>10</sup> (toliau – *trečios bangos įmonės*) vadovybės ataskaitoje informaciją tvarumo klausimais privalo pateikti nuo 2028 m. sausio 1 d. ar vėliau prasidedančiais ataskaitiniais laikotarpiais.

Antros ir trečios bangos įmonėms nustatyti informacijos tvarumo klausimais teikimo terminai buvo pakoreguoti atsižvelgiant į 2025 m. balandžio 14 d. priimtą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2025/794, kuria iš dalies keičiamos direktyva (ES) 2022/2464 ir (ES) 2024/1760, kiek tai susiję su datomis, nuo kurių valstybės narės turi taikyti tam tikrus įmonių informacijos apie tvarumą teikimo ir įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo reikalavimus. Iki šios direktyvos, atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos nuostatas, informacijos tvarumo klausimais teikimo vadovybės ataskaitoje terminai buvo 2 metais ankstesni.

Atitinkamai, Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymo Nr. X-1023 2, 12, 13, 14, 22, 27, 37 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 15<sup>1</sup> straipsniu įstatymo (toliau – VPĮ) 10 straipsnyje nustatytas toks pat informacijos tvarumo klausimais teikimo pareigos taikymas emitentams.

**1 paveikslas.** Įmonių, privalančių teikti (konsoliduotąją) informaciją tvarumo klausimais, apimties ir pareigos taikymo terminų pokyčiai, atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos keitimus

<sup>6</sup> Didelei įmonių grupei taikomi didelei įmonei nustatyti kriterijai (II GAĮ 5 straipsnio 3 dalis).

<sup>7</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos 5 straipsnio 2 dalies nuostatas.

<sup>8</sup> Pirmos bangos įmonės – įmonės ir įmonių grupės, tenkinančios šiuos 3 kriterijus: 1) viešojo intereso įmonės: a) kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamose rinkose, b) bankas, centrinė kredito unija, c) draudimo arba perdraudimo bendrovė; 2) kurių vidutinis metinis darbuotojų skaičius per ataskaitinius finansinius metus viršija 500; 3) kurių balanse nurodyto turto vertė viršija 25 mln. eurų arba metinės pardavimo grynosios pajamos yra didesnės nei 50 mln. eurų, (II GAĮ 41 straipsnio 11 dalis).

<sup>9</sup> Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymo Nr. X-1023 priedo pakeitimo įstatymas ir Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymo Nr. X-1023 2, 12, 13, 14, 22, 27, 37 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 15<sup>1</sup> straipsniu įstatymo Nr. XIV-2813 10 straipsnio pakeitimo įstatymas.

<sup>10</sup> Trečios bangos įmonės – mažos ir vidutinės, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, bendrovės įmonės, kurių ne mažiau kaip 2 rodikliai paskutinę finansinių metų dieną atitinka šiuos dydžius: 1) balanse nurodyto turto vertė viršija 450 000 eurų, bet neviršija 25 000 000 eurų; 2) pardavimo grynosios pajamos per ataskaitinius finansinius metus viršija 900 000 eurų, bet neviršija 50 000 000 eurų; 3) vidutinis metinis darbuotojų skaičius per ataskaitinius finansinius metus viršija 10 darbuotojų, bet neviršija 250 darbuotojų, (II GAĮ 41 straipsnio 13 dalis).

| ES teisės aktai<br><br>Įmonės                            | Tvarumo atskaitomybės direktyva                             | Direktyva (ES) 2025/794, 2025 m. Tvarumo atskaitomybės direktyvos keitimai | 2026 m. ĮIGAĮ keitimai pasinaudojant Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 3 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyta išimtimi                         |
|----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                          | (Konsoliduotosios) informacijos tvarumo klausimais teikimas |                                                                            |                                                                                                                                                               |
| Pirmos bangos įmonės                                     | Pareiga nuo 2024 m.                                         | Pareiga netaikoma                                                          | 2025–2026 m. informacijos tvarumo klausimais <b>gali</b> neteikti įmonės, kurios turi < 1 000 darbuotojų <b>arba</b> < 450 mln. eurų grynujų pardavimo pajamų |
| Antros bangos įmonės                                     | Pareiga nuo 2025 m.                                         | Pareiga nukelta 2 m. – nuo 2027 m.                                         | Pareiga netaikoma                                                                                                                                             |
| Trečios bangos įmonės                                    | Pareiga nuo 2026 m.                                         | Pareiga nukelta 2 m. – nuo 2028 m.                                         | Pareiga netaikoma                                                                                                                                             |
| Tvarumo klausimais atskaitingų įmonių Lietuvoje skaičius | Apie 208 įmonės                                             | Įmonių skaičius nesikeitė                                                  | Galimybė neteikti informacijos tvarumo klausimais gali pasinaudoti apie 10 įmonių                                                                             |

### 3.1.2. Dėl vertės grandinėje esančių įmonių teikiamos informacijos

ĮIGAĮ, atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos nuostatas, nėra apibrėžtų *tvarumo klausimais atskaitingos įmonės* ir *nuo perteklinės atskaitomybės saugomos įmonės* sąvokų.

Taip pat ĮIGAĮ<sup>11</sup> nenustatyta vertės grandinėje esančių įmonių teikiamos informacijos tvarumo klausimais apimtys ribojimų ar išimčių, todėl joms gali tekti teikti didelės apimtys informaciją. Tai lemtų neproporcingą administracinę naštą, ypač mažoms ir vidutinėms įmonėms, kurioms tokios informacijos rinkimas ir parengimas yra sudėtingas, nes skirtingos informaciją tvarumo klausimais privalančios teikti įmonės gali reikalauti pateikti nevienodos apimtys informaciją.

### 3.1.3. Dėl galimybės neatskleisti tam tikros informacijos tvarumo klausimais

ĮIGAĮ 21 straipsnio 6 dalyje<sup>12</sup> nustatyta ribota galimybė neatskleisti informacijos tvarumo klausimais – leidžiama neatskleisti informacijos apie būsimus pokyčius ar vykstančias derybas, kai jos atskleidimas pakenktų įmonės ar įmonių grupės komercinei padėčiai ir kai toks neatskleidimas netrukdo teisingai ir proporcingai suprasti įmonės veiklos pokyčių, veiklos rezultatų, būklės ir jos veiklos poveikio.

### 3.1.4. Dėl teisės finansų kontroliuojančiosioms įmonėms neteikti konsoliduotosios informacijos tvarumo klausimais

ĮIGAĮ, atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos nuostatas, nėra nuostatų, leidžiančių finansų kontroliuojančiosioms įmonėms<sup>13</sup> neteikti konsoliduotojoje vadovybės ataskaitoje konsoliduotosios informacijos tvarumo klausimais apie patrunuojamąsias įmones.

### 3.1.5. Dėl informacijos tvarumo klausimais teikimo pasikeitus įmonių grupės sudėčiai

<sup>11</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos 1 straipsnio 4 dalį, kuria keičiamas Apskaitos direktyvos 19a straipsnis.

<sup>12</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos 1 straipsnio 4 dalį.

<sup>13</sup> **Finansų kontroliuojančioji įmonė** – įmonė, kurios vienintelė veiklos kryptis yra įsigyti kitų įmonių akcijų, jas valdyti ir iš to gauti pelną, nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nedalyvaujant tų įmonių valdyme, nedarant poveikio savo, kaip akcininkės, teisėms (ĮIGAĮ 3 straipsnio 8 dalis).

IĮGAĮ, atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos nuostatas, nėra nuostatų, leidžiančių neteikti vadovybės ataskaitoje informacijos tvarumo klausimais tais atvejais, kai per finansinius metus pasikeičia įmonių grupės sudėtis (pvz., įsigyjamos, susijungia ar pasitraukia patronuojamosios įmonės).

### 3.1.6. Dėl (konsoliduotosios) informacijos tvarumo klausimais ženklino

IĮGAĮ 22 straipsnyje<sup>14</sup> nustatyta, kad (konsoliduotojoje) vadovybės ataskaitoje teikiama informacija tvarumo klausimais turi būti ženklinama pagal ES elektroninio ataskaitų teikimo formato reikalavimus, nors ES lygmeniu dar nėra įtvirtintos konkrečios tvarumo informacijos ženklino tvarkos.

### 3.1.7. Dėl trečiosios valstybės įmonių tvarumo ataskaitų prieinamumo visuomenei užtikrinimo sąlygų

IĮGAĮ 26 straipsnyje<sup>15</sup> nustatytos sąlygos, kurioms esant Lietuvos Respublikoje įsteigta patronuojamoji įmonė, kurios pagrindinė patronuojančioji įmonė yra trečiosios valstybės įmonė, privalo užtikrinti šios patronuojančiosios įmonės (konsoliduotosios) tvarumo ataskaitos prieinamumą visuomenei. Ši pareiga taikoma tik toms įmonėms, kurių vertybiniais popieriais leidžiama prekiauti reguliuojamoje rinkoje, (išskyrus labai mažas įmones), taip pat didelėms įmonėms, kai trečiosios valstybės įmonės ar įmonių grupės pardavimo grynosios pajamos, uždirbtos ES, 2 finansinius metus iš eilės viršija 150 000 000 eurų.

Pareiga filialui atsiranda, kai tenkinamos abi sąlygos: filialo pardavimo grynosios pajamos viršija 40 000 000 eurų, o trečiosios valstybės įmonės ar jos grupės pardavimo grynosios pajamos ES 2 metus iš eilės viršija 150 000 000 eurų.

IĮGAĮ 26 straipsnyje<sup>16</sup> nenustatyta galimybė patronuojamosioms įmonėms ar filialams neužtikrinti trečiosios valstybės įmonės (konsoliduotosios) tvarumo ataskaitos prieinamumo visuomenei, kai patronuojančioji įmonė yra finansų kontroliuojančioji įmonė, turinti tarpusavyje nepriklausomai veikiančias patronuojamąsias įmones.

## **3.2. Dėl IĮGAĮ ir VSIĮ nuostatų tikslino siekiant mažinti administracinę naštą**

### 3.2.1. Dėl įmonių grupių kategorijų nustatymo pagal Apskaitos direktyvos nuostatas

Pagal Apskaitos direktyvos:

- 24 straipsnio 7 dalį, konsoliduojamų įmonių turtas, įsipareigojimai, finansinė būklė ir veiklos rezultatai pateikiami taip, lyg jos būtų viena įmonė, iš konsoliduotųjų finansinių ataskaitų eliminuojant įmonių tarpusavio skolas ir reikalavimus, pajamas ir sąnaudas, susijusias su tarpusavio sandoriais, taip pat iš tokių sandorių gautą pelną ar nuostolius, įskaičiuotus į turto balansinę vertę, (toliau – eliminavimo reikalavimas);

- 3 straipsnio 8 dalį, ES valstybės narės gali leisti, apskaičiuojant įmonių grupių kategorijos nustatymo ribas, netaikyti eliminavimo reikalavimo, tačiau tokiu atveju bendros balanse nurodyto turto vertės ir pardavimo gryųjų pajamų rodiklių ribos turi būti padidinamos 20 procentų.

IĮGAĮ 5 straipsnyje nustatyta, kad vertinant įmonių grupės kategoriją (maža, vidutinė, didelė) balanse nurodyto turto vertės ir pardavimo gryųjų pajamų rodikliai skaičiuojami neeliminuojant tarp tos pačios įmonių grupės įmonių vykdytų operacijų. Tai reiškia, kad nustatant nacionalinį reguliavimą pasinaudota Apskaitos direktyvos 3 straipsnio 8 dalyje numatyta galimybe netaikyti eliminavimo reikalavimo, tačiau nebuvo pasinaudota galimybe atitinkamai 20 procentų

<sup>14</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos 1 straipsnio 9 dalies nuostatas.

<sup>15</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos 1 straipsnio 14 dalį.

<sup>16</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos 1 straipsnio 14 dalį.

padidinti balanse nurodyto turto vertės ir pardavimo grynujų pajamų ribas, taikomas nustatant vidutinių ir didelių įmonių grupių kategoriją.

### 3.2.2. VSIĮ keičiamos nuostatos

VSIĮ 16 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad didelės valstybės ir savivaldybės įmonės į vadovybės ataskaitą privalo įtraukti informaciją tvarumo klausimais, kurios teikimo reikalavimus nustato ĮGAĮ.

### **3.3. FAAUPI keičiamos nuostatos**

#### 3.3.1. FAAUPI nuostatų atitiktis Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos nuostatomis dėl audito įmonei, turinčiai teisę teikti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas, keliamų reikalavimų.

Atsižvelgiant į Audito direktyvos 3 straipsnio 4 dalį, FAAUPI 27 straipsnyje nustatyti audito įmonių nuosavybės ir valdymo reikalavimai:

- ne mažiau kaip 3/4 balsavimo teisių audito įmonėje turi priklausyti auditoriams ir (arba) audito įmonėms;
- jeigu sudaroma valdyba, daugumą jos narių turi sudaryti auditoriai (jeigu valdybą sudaro 2 nariai – bent vienas iš jų turi būti auditorius).

Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyva tikslinama Audito direktyvos 3 straipsnio 4 dalis sukonkretinant reikalavimus, keliamus audito įmonės savininkui – auditoriui, nurodant, kokių Audito direktyvos straipsnių reikalavimai jam taikomi. Šis keitimas buvo atliktas kai kurioms valstybėms narėms nurodžius poreikį aiškiai nustatyti, kad audito įmonei, siekiančiai ar turinčiai teisę teikti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas, netaikomas reikalavimas, kad visi audito įmonės valdymo ar nuosavybės struktūrai priklausantys auditoriai turėtų teisę teikti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas. Atsižvelgiant į tai, kad FAAUPI 27 straipsnis būtent tokius reikalavimus ir nustato audito įmonės savininkui – būti auditoriumi nekeliant reikalavimo turėti teisę atlikti tvarumo atskaitomybės užtikrinimą, FAAUPI projektu keitimai nesiūlomi.

#### 3.3.2. Dėl Apskaitos profesionalų etikos kodekso taikymo, šio kodekso, FAAUPI 2 straipsnio 20 ir 31 dalyse nurodytų tarptautinių standartų parengimo ir patvirtinimo

FAAUPI 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Apskaitos profesionalų etikos kodekse nustatyti profesinės etikos principai taikomi apskaitos specialistams. Atitinkamai FAAUPI 82 straipsnyje nenustatyta, kad Įstaiga gali kreiptis į LAR, kad būtų išnagrinėta, ar tvarumo atskaitomybės užtikrinimo specialistas (toliau – užtikrinimo specialistas) laikosi Apskaitos profesionalų etikos kodekso ir būtų priimti atitinkami sprendimai.

FAAUPI 2 straipsnio 1, 20 ir 31 dalyse nurodyta, kad Apskaitos profesionalų etikos kodeksą, tarptautinius užtikrinimo užduočių, tarptautinius peržiūros užduočių, tarptautinius susijusių paslaugų standartus ir susijusius praktinius nurodymus, tarptautinius audito standartus, tarptautinius kokybės valdymo standartus ir kitus su audito atlikimu susijusius standartus parengė ir patvirtino Tarptautinės apskaitos specialistų federacijos valdybos (Tarptautinių apskaitos specialistų etikos standartų valdyba, Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdyba).

#### 3.3.3. Dėl teorinių žinių tikrinimo laikant kvalifikacinį egzaminą

FAAUPI 18 straipsnio 10 dalyje numatyti tiksliai tam tikrų sričių teorinių žinių netikrinimo atvejai, kai asmuo yra teigiamai išlaikęs egzaminą (išlaikymo lygmenys – „puikus“ arba „tipinis“). FAAUPI 19 straipsnyje nėra nurodytas profesinių etikos principų žinių patikrinimas, taip pat nėra

numatyta galimybė netikrinti tam tikros srities teorinių žinių, jei pretenduojantis asmuo yra teigiamai išlaikęs atitinkamą egzaminą.

### 3.3.4. Dėl kvalifikacinių auditoriaus egzaminų komisijos (toliau – Egzaminų komisija), Audito priežiūros komiteto

FAAUPĮ 18 straipsnio 4 dalyje nustatyti Egzaminų komisijos sudarymo ir veiklos pagrindai. Egzaminų komisiją sudaro 7 nariai, iš kurių vienas yra pirmininkas. Egzaminų komisijos nariais gali būti teisės, mokesčių, finansinių ataskaitų audito, apskaitos ir (arba) finansų sričių specialistai.

Egzaminų komisijos sudarymo tvarka yra mišri: 4 narius, įskaitant pirmininką, skiria Finansų ministerija, 3 narius – LAR. Egzaminų komisijos nariai skiriami 3 metų kadencijai, tas pats asmuo gali būti skiriamas ne daugiau kaip 2 kadencijas iš eilės.

FAAUPĮ 81 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad audito priežiūros komitetą sudaro 6 nariai, po vieną narį į komitetą skiria Finansų ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė ir Lietuvos bankas, o LAR – 2 narius.

### 3.3.5. Dėl audito įmonių civilinės atsakomybės draudimo

Auditoriai, teikiantys tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas, kartais netinkamai interpretuoja FAAUPĮ 29 straipsnio reikalavimą atskirai apdrausti civilinę atsakomybę už žalą, kuri būtų padaryta užsakovui ir (arba) tretiesiems asmenims teikiant tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas, laikant, kad draudimo objektas yra apdraustojo atsakomybė dėl žalos, kuri būtų padaryta užsakovui ir (arba) tretiesiems asmenims teikiant finansinių ataskaitų audito ir tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas, jų neatskiriant.

### 3.3.6. Dėl užtikrinimo specialisto veiklos reikalavimų užtikrinimo

FAAUPĮ 49 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad užtikrinimo specialistas gali vykdyti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo veiklą tik būdamas nepriklausomo užtikrinimo paslaugos teikėjo ir (arba) audito įmonės darbuotoju arba dalyviu, kai pagal atitinkamos teisinės formos juridinius asmenis reglamentuojančius teisės aktus juridinis asmuo neprivalo turėti darbuotojų.

### 3.3.7. Dėl tvarumo atskaitomybės užtikrinimo išvadoje teikiamos informacijos

FAAUPĮ 50 straipsnio 3 dalies 2 punkte nustatyta, kad, be kitų dalykų, tvarumo atskaitomybės užtikrinimo išvadoje taip pat pateikiama auditoriaus arba užtikrinimo specialisto nuomonė dėl įmonės procesų, kuriuos ji taiko rinkdama ir teikdama informaciją tvarumo klausimais pagal Europos tvarumo atskaitomybės standartus.

3.3.8. Dėl auditoriaus ir audito įmonės pareigų ir konfidencialumo principo laikymosi, kai jie atlieka įmonių, pagal Reglamento (ES) Nr. 549/2013 nuostatas priskiriamų prie centrinės valdžios sektoriaus ir Oficialiosios statistikos įstatyme nustatytame oficialiosios statistikos portale nurodytų kaip priklausančių valdžios instituciniam sektoriui (toliau – valdžios sektoriui priklausančios įmonės), finansinių ataskaitų auditą

FAAUPĮ nėra nuostatų, susijusių su valdžios sektoriui priklausančių įmonių finansinių ataskaitų auditu.

## 3.4. ŪBI keičiamos nuostatos

ŪBI 11 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad bendrija, kurios visi tikrieji nariai yra akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės, privalo ĮIGAĮ nustatyta tvarka parengti metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir vadovybės ataskaitą, kai juos parengti ir pateikti Juridinių asmenų registro tvarkytojui privaloma pagal ĮIGAĮ, neatsižvelgiant į tai, ar finansinių ataskaitų rinkinio ir vadovybės ataskaitos parengimas nustatytas bendrijos veiklos sutartyje. Pažymėtina, kad ŪBI 11 straipsnyje nėra nustatytos atitinkamos pareigos bendrijoms, kurios veikia kaip investicinės bendrovės.

### **3. 5. Dėl reorganizavimo pabaigos finansinės ataskaitos rengimo pareigos**

ĮĮGAĮ 15 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jeigu įmonė yra reorganizuojama, ji turi parengti reorganizavimo pabaigos finansinę ataskaitą pagal paskutinės įmonės veiklos dienos iki reorganizavimo pabaigos dienos duomenis.

Tačiau ĮĮGAĮ 15 straipsnio 2 dalies formuluotėje nėra aiškiai nurodyta, kad pareiga parengti reorganizavimo pabaigos finansinę ataskaitą taikoma būtent įmonei, kuri dėl reorganizavimo pasibaigia. Dėl to praktikoje kyla klausimų dėl šios pareigos taikymo reorganizavime dalyvaujančioms įmonėms, kurios po reorganizavimo tęsia veiklą.

## **4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama**

### ***4.1. ĮĮGAĮ nuostatos, keičiamos įgyvendinant Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos nuostatas***

#### ***4.1.1. Dėl įmonių, kurios vadovybės ataskaitoje privalo teikti informaciją tvarumo klausimais, apimties ir šios pareigos taikymo terminų***

ĮĮGAĮ projekto 5 straipsniu, kuriuo keičiamas ĮĮGAĮ 19 straipsnis<sup>17</sup>, labai reikšmingai sumažinama įmonių, privalančių teikti informaciją tvarumo klausimais, apimtis – numatoma, kad informaciją tvarumo klausimais privalės teikti tik tos įmonės ir įmonių grupės, kurios viršija nustatytus dydžio kriterijus, t. y. kurių pardavimo grynosios pajamos viršija 450 000 000 eurų ir vidutinis metinis darbuotojų skaičius viršija 1 000. Įmonių, privalančių rengti ir teikti informaciją tvarumo klausimais, skaičius Lietuvoje sumažinamas beveik 95 proc., t. y. nuo 208 iki 13 įmonių.

VPI projekto 1 straipsniu, kuriuo keičiamas VPI 10 straipsnis, toks pat reguliavimas nustatomas ir emitentams – informaciją tvarumo klausimais (konsoliduotojoje) vadovybės ataskaitoje privalo teikti tik tie emitentai, kurie atitinka nustatytus dydžio kriterijus, t. y. kurių pardavimo grynosios pajamos viršija 450 000 000 eurų ir vidutinis metinis darbuotojų skaičius viršija 1 000.

### ***2 paveikslas. Įmonių, privalančių teikti (konsoliduotąją) informaciją tvarumo klausimais, apimties ir pareigos taikymo terminų pokyčiai, atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos keitimus***

| ES teisės aktai<br><br>Įmonės | Tvarumo atskaitomybės direktyva                             | Direktyva (ES) 2025/794, 2025 m. Tvarumo atskaitomybės direktyvos keitimai | 2026 m. ĮĮGAĮ keitimai pasinaudojant Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 3 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyta išimtimi | Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyva 2026 m. Tvarumo atskaitomybės direktyvos keitimai                                           |
|-------------------------------|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                               | (Konsoliduotosios) informacijos tvarumo klausimais teikimas |                                                                            |                                                                                                                                       |                                                                                                                                            |
| Pirmos bangos įmonės          | Pareiga nuo 2024 m.                                         | Pareiga netaikoma                                                          | 2025–2026 m. informacijos tvarumo klausimais gali neteikti įmonės, kurios turi < 1 000 darbuotojų arba < 450 mln. eurų                | Pareiga teikti informaciją tvarumo klausimais išlieka tik jei: > 1 000 darbuotojų ir > 450 mln. eurų grynujų pardavimo pajamų, nuo 2026 m. |

<sup>17</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 2 straipsnio 1 dalies a punktą.

|                                                          |                            |                                           |                                                                                          |                                        |
|----------------------------------------------------------|----------------------------|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|
|                                                          |                            |                                           | grynųjų pardavimo pajamų                                                                 |                                        |
| <b>Antros bangos įmonės</b>                              | Pareiga nuo <b>2025 m.</b> | Pareiga nukelta 2 m. – nuo <b>2027 m.</b> | Pareiga netaikoma                                                                        | Pareiga netaikoma                      |
| <b>Trečios bangos įmonės</b>                             | Pareiga nuo <b>2026 m.</b> | Pareiga nukelta 2 m. – nuo <b>2028 m.</b> | Pareiga netaikoma                                                                        | Pareiga netaikoma                      |
| Tvarumo klausimais atskaitingų įmonių Lietuvoje skaičius | Apie <b>208 įmonės</b>     | Įmonių skaičius nesikeitė                 | Galimybė neteikti informacijos tvarumo klausimais gali pasinaudoti apie <b>10 įmonių</b> | <b>Privalo pateikti apie 13 įmonių</b> |

Siekiant aiškumo ir reikalavimų taikymo nuoseklumo, nustatoma, kad pareiga vadovybės ataskaitoje teikti informaciją tvarumo klausimais būtų taikoma už ataskaitinius finansinius metus tik tuo atveju, kai nustatyti dydžio kriterijai – pardavimo grynosios pajamos viršija 450 000 000 eurų ir vidutinis metinis darbuotojų skaičius viršija 1 000 – yra tenkinami ne tik ataskaitiniais, bet ir po jų einančiais finansiniais metais. Taip siekiama išvengti situacijų, kai prievolė atsiranda dėl laikino finansinių rodiklių svyravimo.

Atsižvelgiant į tai, kad II GAĮ projekto 5 straipsniu, kuriuo keičiamas II GAĮ 19 straipsnis<sup>18</sup>, dalis įmonių atleidžiama nuo pareigos rengti informaciją tvarumo klausimais, atitinkamai tikslinamos ir kitos II GAĮ nuostatos, t. y. pašalinamos nebeaktualios II GAĮ nuostatos, kuriomis buvo reglamentuojami reikalavimai, susiję su informacija tvarumo klausimais, labai mažoms, mažoms bei vidutinėms įmonėms:

- pripažįstamos netekusiomis galios II GAĮ 21 straipsnio 9 ir 10 dalys;
- pripažįstama netekusi galios II GAĮ 22 straipsnio 2 dalis.

Atsižvelgiant į mažesnius reikalavimus, pareiga (konsoliduotojoje) vadovybės ataskaitoje teikti (konsoliduotąją) informaciją tvarumo klausimais, nustatyta II GAĮ ir VPI projektų pakeitimais, būtų taikoma rengiant 2026 m. sausio 1 d. ar vėliau prasidedančių ataskaitinių metų (konsoliduotąsias) vadovybės ataskaitas.

#### 4.1.2. Dėl vertės grandinėje esančių įmonių teikiamos informacijos

II GAĮ projekto 2 straipsniu, kuriuo keičiamas II GAĮ 3 straipsnis<sup>19</sup>, II GAĮ papildomas naujomis Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvoje vartojamomis sąvokomis: *tvarumo klausimais atskaitinga įmonė*, *savanoriški Europos tvarumo atskaitomybės standartai* (toliau – savanoriški ETAS) ir *nuo perteklinės atskaitomybės saugoma įmonė*. Šiomis sąvokomis nurodoma, kad:

- tvarumo klausimais atskaitinga įmone laikoma ta įmonė, kuri privalo pagal II GAĮ vadovybės ataskaitoje pateikti informaciją tvarumo klausimais, arba patrunuojančioji įmonė, privalanti pagal II GAĮ konsoliduotojoje vadovybės ataskaitoje pateikti konsoliduotąją informaciją tvarumo klausimais;
- savanoriški ETAS yra savanoriškai taikomi EK deleguotaisiais aktais patvirtinti tvarumo atskaitomybės standartai;
- nuo perteklinės atskaitomybės saugoma įmone laikoma tokia įmonė, kuri yra tvarumo klausimais atskaitingos įmonės vertės grandinėje ir paskutinę praėjusių finansinių metų dieną turi ne daugiau kaip 1 000 darbuotojų, vertinant pagal vidutinį metinį darbuotojų skaičių per praėjusius finansinius metus, kaip nustatyta Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 2

<sup>18</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 2 straipsnio 5 dalies b punkto i papunktį.

<sup>19</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 2 straipsnio 4 dalies b punkto i papunktį ir Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 2 straipsnio 5 dalies b punkto i papunktį.

straipsnio 5 dalies b punkto i papunktyje<sup>20</sup>, ir kuri pagal ĮGAI turi teisę atsisakyti teikti informaciją tvarumo klausimais. Pavyzdžiui, jei įmonė prašoma vertės grandinės informacijos teikimo tikslais, susijusiais su 2027 finansiniais metais, pateikti informaciją tvarumo klausimais, nuo perteklinės atskaitomybės saugomomis įmonėmis būtų laikomos tos įmonės, kurios savo balanso sudarymo dieną 2026 finansiniais metais vidutiniškai turėjo ne daugiau kaip 1 000 darbuotojų.

Atsižvelgiant į tai, kad vertės grandinėje esančios įmonės, ypač mažos ir vidutinės įmonės, dažnai susiduria su neproporcingais tvarumo klausimais atskaitingų įmonių reikalavimais pateikti didelės, skirtingos apimties informaciją, ir siekiant apriboti tokią administracinę naštą bei užtikrinti proporcingą informacijos rinkimą vertės grandinėje, ĮGAI projekto 8 straipsniu, kuriuo ĮGAI papildomas 21<sup>1</sup> straipsniu<sup>21</sup>, nustatoma, kad:

- **nuo perteklinės atskaitomybės saugomos įmonės:**
  - turi teisę atsisakyti pateikti informaciją, viršijančią savanoriškuose ETAS nustatytą apimtį;
  - neprivalo teikti papildomos informacijos vien dėl to, kad jos prašo tvarumo klausimais atskaitinga įmonė;
  - nėra laikomos turinčiomis pareigą teikti informaciją tvarumo klausimais;
- **tvarumo klausimais atskaitinga įmonė:**
  - gali remtis vertės grandinės įmonės pateikta informacija (savideklaracija) dėl jos atitikties nuo perteklinės atskaitomybės saugomos įmonės kriterijams;
  - neprivalo tikrinti tokios informacijos teisingumo, išskyrus atvejus, kai žinoma arba pagrįstai galima manyti, kad ji yra akivaizdžiai neteisinga;
  - negali reikalauti iš nuo perteklinės atskaitomybės saugomų įmonių pateikti daugiau informacijos, nei nustatyta savanoriškuose ETAS;
  - prašydama papildomos informacijos, privalo aiškiai nurodyti, kuri informacijos dalis viršija nustatytą apimtį, ir informuoti apie nuo perteklinės atskaitomybės saugomos įmonės teisę atsisakyti tokią informaciją pateikti;
  - laikoma, kad įvykdė pareigą pateikti vertės grandinės informaciją, jei gauta informacija neviršija savanoriškuose ETAS nustatytos apimties.

Pažymėtina, kad ĮGAI projekto 8 straipsnio, kuriuo ĮGAI papildomas 21<sup>1</sup> straipsniu, nuostatos netaikomos tais atvejais, kai informacijos prašoma kitais nei tvarumo atskaitomybės tikslais, įskaitant atvejus, susijusius su ES teisės aktuose nustatytais išsamaus patikrinimo reikalavimais. Taip pat nustatoma, kad nuo perteklinės atskaitomybės saugoma įmonė turi teisę atsisakyti pateikti informaciją, o ĮGAI 21<sup>1</sup> straipsnyje nustatytas reguliavimas nesukuria savarankiškos pareigos nuo perteklinės atskaitomybės saugomoms įmonėms teikti informaciją tvarumo klausimais.

Atsižvelgiant į tai, kad ĮGAI projektu apibrėžiama nauja sąvoka „tvarumo klausimais atskaitinga įmonė“, ją siūloma vartoti ir kituose ĮGAI straipsniuose, kuriuose buvo nurodoma įmonė, pagal įstatymus vadovybės ataskaitoje privalanti pateikti informaciją tvarumo klausimais, (37 straipsnio 1 ir 5 dalyse, 39 straipsnio 2 ir 3 dalyse, 41 straipsnio 14 dalyje).

#### 4.1.3. Dėl galimybės neatskleisti tam tikros informacijos tvarumo klausimais

Atsižvelgiant į tai, kad tam tikrais atvejais visos informacijos tvarumo klausimais atskleidimas gali labai pakenkti įmonės komercinei padėčiai, atskleisti komercines paslaptis arba pažeisti saugumo ar privatumo reikalavimus, Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyva<sup>22</sup>

<sup>20</sup> Saugoma įmonė – įmonė:

i) kurios vidutinis darbuotojų skaičius per praėjusius finansinius metus paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną neviršija 1 000 darbuotojų ir

ii) kuri yra informaciją teikiančios įmonės vertės grandinėje.

<sup>21</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 2 straipsnio 4 dalies b punkto i papunktį ir Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 2 straipsnio 5 dalies b punkto i papunktį.

<sup>22</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 2 straipsnio 4 dalies b punkto i papunktį ir Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 2 straipsnio 5 dalies b punkto i papunktį.

numato galimybę išimtiniais atvejais neatskleisti tam tikros informacijos. Kartu pabrėžiama, kad tokios galimybės turi būti taikomos ribotai, užtikrinant, kad informacijos naudotojų interesai būtų tinkamai apsaugoti ir būtų išlaikytas pakankamas informacijos lygis įmonės veiklos poveikiui tvarumo klausimams suprasti.

Dėl šių priežasčių ĮGAĮ projekto 9 straipsniu siūloma papildyti ĮGAĮ 21<sup>2</sup> straipsniu, kuriuo nustatomos sąlygos, kada tvarumo klausimais atskaitinga įmonė gali neatskleisti tam tikros informacijos tvarumo klausimais (konsoliduotojoje) vadovybės ataskaitoje, numatant, kad šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytais išimtiniais atvejais (patronuojančioji) įmonė gali neatskleisti:

1) informacijos, jeigu tokios informacijos atskleidimas labai pakenktų įmonės (įmonių grupės) komercinei padėčiai, kai tenkinamos šios sąlygos:

- informacijos nepateikimas netrukdo suprasti įmonės veiklos, rezultatų, būklės ir pagrindinių rizikų;

- įmonė yra nustačiusi, kad informacijos neįmanoma atskleisti tokiu būdu, kuris leistų pasiekti atskleidimo tikslus stipriai nepakenkiant jos komercinei padėčiai;

2) informacijos, susijusios su intelektiniu kapitalu, intelektine nuosavybe, praktine patirtimi, technologine informacija ar inovacijų rezultatais, kurie laikomi komercine paslaptimi pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.116 straipsnį<sup>23</sup>;

3) išlaptintos informacijos, kaip ji apibrėžta 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2023/2418, kuriuo nustatoma priemonė Europos gynybos pramonei stiprinti vykdant bendradarbiaujamuosius viešuosius pirkimus;

4) išlaptintos informacijos ar kitos informacijos, kuri turi būti apsaugota pagal ES ar Lietuvos Respublikos teisės aktus arba siekiant užtikrinti asmenų saugumą ar privatumą.

Pasinaudojusi bent viena iš šių galimybių, (patronuojančioji) įmonė privalo:

- atskleisti faktą, kad pasinaudojo galimybe;
- kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje iš naujo įvertinti, ar tokia informacija vis dar gali būti neatskleidžiama.

#### 4.1.4. Dėl finansų kontroliuojančiųjų įmonių konsoliduotosios informacijos tvarumo klausimais neteikimo

Atsižvelgiant į tai, kad finansų kontroliuojančiųjų įmonių grupės sudaromos investuojant į skirtingas įmones, o patronuojamųjų įmonių veikla nėra tarpusavyje susijusi, konsoliduotosios tvarumo informacijos rengimas tokiais atvejais gali kelti praktinių sunkumų, sukelti neproporcingą administracinę naštą ir turėti ribotą vertę informacijos naudotojams. Tokia situacija būdinga tais atvejais, kai patronuojančioji įmonė atitinka finansų kontroliuojančiosios įmonės apibrėžtį, t. y. tiesiogiai ar netiesiogiai nedalyvauja patronuojamųjų įmonių valdymo procese, tačiau įgyvendina akcininko teises, reikalingas investicijų priežiūrai ir apsaugai užtikrinti.

<sup>23</sup> Civilinio kodekso 1.116 straipsnis „Komerčinė ir profesinė paslaptis“:

„1. Komerčinė paslaptis – informacija, kuri atitinka visus šiuos požymius: 1) yra slapta, tai yra ji, kaip visuma, arba tiksli jos sudėtis ir sudedamųjų dalių konfigūracija apskritai nežinoma arba jos negalima lengvai gauti toje aplinkoje, kurioje paprastai dirbama su tokia informacija; 2) turi tikros ar potencialios komercinės vertės, nes yra slapta; 3) šią informaciją teisėtai valdantis asmuo imasi protingų veiksmų, atsižvelgdamas į aplinkybes, kad ją išlaikytų slapta.

2. Komercline paslaptimi nelaikoma: 1) informacija, kuri yra konfidenciali, bet neatitinka komercinės paslapties požymių; 2) informacija, kuri jos turėtojo nurodoma kaip konfidenciali, tačiau yra akivaizdi (plačiai žinoma), viešai paskelbta arba lengvai gaunama toje aplinkoje, kurioje paprastai dirbama su tokia informacija; 3) informacija, kuri įprastomis darbo aplinkybėmis tampa darbuotojų sąžiningai įgyta patirtimi, įgūdžiais, gebėjimais ar žiniomis; 4) informacija apie viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių subjektų paslaugų ir prekių kainas bei veiklos sąnaudas; 5) kita įstatymų nustatyta informacija.

3. Komerčių paslapčių apsaugą nuo neteisėto gavimo, naudojimo ir atskleidimo nustato įstatymas.

4. Informacija pripažįstama profesine paslaptimi, jei ją pagal įstatymus ar sutartį privalo saugoti tam tikros profesijos asmenys (advokatai, gydytojai, auditoriai ir kt.). Šią informaciją tie asmenys gauna atlikdami jiems įstatymų ar sutarčių numatytas pareigas. Atvejus, kuriais profesinės teisės ir pareigos atliekant gauta informacija nepripažįstama profesine paslaptimi, nustato įstatymai. Dėl neteisėto profesinės paslapties atskleidimo padaryta žala atlyginama bendrais šio kodekso nustatytais pagrindais.“

Dėl šių priežasčių Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvoje<sup>24</sup> numatyta galimybė finansų kontroliuojančiosioms įmonėms tam tikrais atvejais neteikti konsoliduotosios informacijos tvarumo klausimais. Perkeltas šias nuostatas į nacionalinę teisę, II GAĮ projekto 9 straipsniu, kuriuo II GAĮ papildomas 21<sup>2</sup> straipsniu, siūloma nustatyti, kad finansų kontroliuojančioji įmonė, kuri:

- yra tvarumo klausimais atskaitinga įmonė,
  - turi patronuojamųjų įmonių, kurių verslo modeliai ir veikla yra tarpusavyje nepriklausomi,
- konsoliduotojoje vadovybės ataskaitoje gali nepateikti konsoliduotosios informacijos tvarumo klausimais.

#### 4.1.5. Dėl informacijos tvarumo klausimais neteikimo pasikeitus įmonių grupės sudėčiai

Dėl įmonių įsigijimo ar susijungimo per finansinius metus pasikeitus įmonių grupės sudėčiai naujai įsigytų ar susijungusių įmonių integravimas į tvarumo atskaitomybės procesą per tuos pačius finansinius metus gali būti sudėtingas, reikalauti papildomų administracinių išteklių ir kelti praktinių sunkumų. Taip pat įmonei pasitraukus iš įmonių grupės būtų neproporcinga reikalauti pateikti jos informaciją tvarumo klausimais už tuos pačius finansinius metus. Dėl to Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyva<sup>25</sup> nustato lankstesnę informacijos tvarumo klausimais teikimo reguliavimą, o II GAĮ projekto 9 straipsniu, kuriuo II GAĮ papildomas 21<sup>2</sup> straipsniu, siūloma nustatyti, kad kai dėl įmonių įsigijimo, susijungimo ar patronuojamosios įmonės pasitraukimo per finansinius metus pasikeičia įmonių grupės sudėtis, tvarumo klausimais atskaitinga įmonė gali nuspręsti į (konsoliduojamąją) vadovybės ataskaitą neįtraukti informacijos apie per finansinius metus įsigytas, susijungusias ar iš įmonių grupės pasitraukusias patronuojamąsias įmones.

Kartu II GAĮ projekto 9 straipsniu, kuriuo II GAĮ papildomas 21<sup>2</sup> straipsniu, nustatoma, kad pasinaudojusi šia galimybe įmonė privalo (konsoliduotosios) vadovybės ataskaitos dalyje, skirtoje (konsoliduojamai) informacijai tvarumo klausimais teikti, atskleisti reikšmingus per finansinius metus įvykusius įvykius, turinčius įtakos patronuojančiajai įmonei ir darančius poveikį įmonių grupės poveikiui tvarumo klausimams arba su jais susijusioms rizikoms ir galimybėms.

#### 4.1.6. Dėl (konsoliduotosios) informacijos tvarumo klausimais ženklavimo

Kadangi ES lygmeniu dar nėra nustatyta konkreti tvarumo informacijos ženklavimo pagal Europos vieningo elektroninio ataskaitų teikimo formato (ESEF) reikalavimus tvarka, Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyva<sup>26</sup> numato galimybę laikinai netaikyti šios informacijos ženklavimo pareigos. Atitinkamai, II GAĮ projekto 10 straipsniu, kuriuo keičiamas II GAĮ 22 straipsnis, siūloma nustatyti, kad įmonės neprivalėtų ženklini savo (konsoliduotojoje) vadovybės ataskaitoje teikiamos (konsoliduotosios) informacijos tvarumo klausimais tol, kol 2018 m. gruodžio 17 d. Europos Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2019/815, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/109/EB papildoma techniniais reguliavimo standartais, kuriais nustatomas vienas elektroninio ataskaitų teikimo formatas, su visais pakeitimais nenustatyta tvarumo informacijos ženklavimo tvarka.

#### 4.1.7. Dėl trečiosios valstybės įmonių tvarumo ataskaitų prieinamumo visuomenei užtikrinimo sąlygų

Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyva<sup>27</sup> keičia trečiosios valstybės įmonių tvarumo ataskaitų prieinamumo visuomenei reikalavimus, siekiant juos taikyti proporcingiau ir sumažinti administracinę naštą ES įmonėms, kartu užtikrinant, kad prievolė būtų taikoma tik didelės ekonominės reikšmės įmonėms ir įmonių grupėms. II GAĮ projekto 12 straipsniu, kuriuo

<sup>24</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 2 straipsnio 5 dalies d punktą.

<sup>25</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 2 straipsnio 5 dalies c punktą.

<sup>26</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 2 straipsnio 9 dalį.

<sup>27</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 2 straipsnio 13 dalį.

keičiamas ĮGAĮ 26 straipsnis, siūloma nustatyti, kad pareiga užtikrinti trečiosios valstybės patronuojančiosios įmonės (konsoliduotosios) tvarumo ataskaitos prieinamumą taikoma tik toms Lietuvos Respublikoje įsteigtoms patronuojamosioms įmonėms, kurių pardavimo grynosios pajamos paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną viršija 200 000 000 eurų, ir tik tuo atveju, kai visos trečiosios valstybės įmonių grupės (ar atskiros įmonės) pardavimo grynosios pajamos ES 2 metus iš eilės viršija ne 150 000 000 eurų, bet 450 000 000 eurų.

Taip pat reikšmingai padidinami ir filialams taikomi slenksčiai – vietoje anksčiau galiojusio 40 000 000 eurų pajamų kriterijaus nustatomas 200 000 000 eurų slenkstis, o trečiosios valstybės įmonės ar grupės pajamų ES riba padidinama nuo 150 000 000 eurų iki 450 000 000 eurų. Tokiu būdu pareiga koncentruojama tik į didelės ekonominės reikšmės subjektus.

Papildomai ĮGAĮ projekto 12 straipsniu, kuriuo keičiamas ĮGAĮ 26 straipsnis, įtvirtinama nauja išimtis – patronuojamosios įmonės ir filialai gali neužtikrinti tvarumo ataskaitos prieinamumo visuomenei, kai trečiosios valstybės patronuojančioji įmonė yra finansų kontroliuojančioji įmonė, turinti patronuojamųjų įmonių, kurių veikla ir verslo modeliai yra tarpusavyje nepriklausomi.

## **4.2. Dėl ĮGAĮ ir VSIĮ nuostatų tikslinimo siekiant mažinti administracinę naštą**

### **4.2.1. Dėl įmonių grupių kategorijų nustatymo tikslinimo pagal Apskaitos direktyvos nuostatas**

Atsižvelgiant į tai, kad, pagal ĮGAĮ 5 straipsnį, vertinant įmonių grupių kategoriją balanse nurodyto turto vertės ir pardavimo grynujų pajamų rodikliai skaičiuojami neatskaitant tarpusavio sandorių verčių, Siekiant teisinio aiškumo ir atsižvelgiant į Apskaitos direktyvos 24 straipsnio 7 dalies ir 3 straipsnio 8 dalies nuostatas, leidžiančias nustatant įmonių grupės kategoriją balanse nurodyto turto vertę ir pardavimo grynąsias pajamas apskaičiuoti 2 būdais (konsoliduotai ir sudedant įmonių duomenis neatskaitant tarpusavio sandorių), ĮGAĮ projekto 3 straipsniu siūloma:

- 1) patikslinti ĮGAĮ 5 straipsnio 1–3 dalių nuostatas;
- 2) papildyti ĮGAĮ 5 straipsnį 5 dalimi, pagal kurią įmonių grupės kategorijos nustatymo tikslu vietoje konsoliduotų įmonių grupės balanse nurodyto turto vertės ir pardavimo grynujų pajamų rodiklių būtų galima naudoti įmonių grupę sudarančių įmonių atitinkamų rodiklių sumas. Tokiu atveju nustatant įmonių grupės kategoriją būtų vertinamos 20 procentų didesnės rodiklių reikšmės nei nustatytos ĮGAĮ 5 straipsnio 1–3 dalyse.

### **4.2.2. Dėl reorganizavimo pabaigos finansinės ataskaitos rengimo pareigos**

Siekiant teisinio aiškumo ir atsižvelgiant į praktikoje kylančius klausimus dėl ĮGAĮ 15 straipsnio 2 dalies taikymo, ĮGAĮ projekto 4 straipsniu siūloma patikslinti, kad reorganizavimo pabaigos finansinę ataskaitą turi parengti įmonė, kuri po reorganizavimo pasibaigia. Šiuo pakeitimu nustatoma, kad reorganizavimo pabaigos finansinės ataskaitos rengimo pareiga siejama su įmonės veiklos pasibaigimu dėl reorganizavimo, o ne vien su jos dalyvavimu reorganizavimo procese. Reorganizavime dalyvaujančiai įmonei, kuri po reorganizavimo tęsia veiklą, ĮGAĮ 15 straipsnio 2 dalyje nustatyta pareiga rengti reorganizavimo pabaigos finansinę ataskaitą netaikoma.

### **4.2.2. VSIĮ keičiamos nuostatos**

Atsižvelgiant į tai, kad:

- 1) ĮGAĮ projektu, atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos nuostatas, reikšmingai siaurinama įmonių, kurioms taikoma pareiga teikti informaciją tvarumo klausimais, apimtis,
- 2) atitinkamus kriterijus (virš 1 000 darbuotojų ir virš 450 000 000 eurų pardavimo grynujų pajamų) tenkinančių valstybės ir savivaldybės įmonių greičiausiai ir nebūtų,

- 3) siekiama mažinti valstybės ir savivaldybės įmonių administracinę naštą (pareiga teikti informaciją tvarumo klausimais reikalauja didelių papildomų žmogiškųjų, finansinių išteklių) ir didinti jų konkurencingumą,
- 4) valstybės ir savivaldybės įmonės, kaip ir kitos įmonės, gali ir yra skatinamos teikti informaciją tvarumo klausimais savanoriškai (tokiu atveju informaciją tvarumo klausimais jos rengia pagal daug paprastesnius savanoriškus ETAS, nei Europos tvarumo atskaitomybės standartus, gali nepirkti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugos),
- 5) toks pakeitimas atitinka Apskaitos direktyvos nuostatas, nes pagal jos 1 straipsnio 1 dalį Apskaitos direktyva taikoma I ir II prieduose nurodytų teisinių formų įmonėms, o valstybės ir savivaldybės įmonės šiuose prieduose nenurodytos, todėl pagal Apskaitos direktyvą vien dėl jų teisinės formos pareiga teikti informaciją tvarumo klausimais joms nenustatoma,

VSĮI projekto 2 straipsniu siūloma atsisakyti VSĮI 16 straipsnio 3 dalyje nustatytos pareigos didelėms valstybės ir savivaldybės įmonėms į vadovybės ataskaitą įtraukti informaciją tvarumo klausimais, atitinkamai keičiant ir IĮGAĮ projekto 1 straipsniu keičiamo IĮGAĮ 2 straipsnio 3 dalį.

### **4.3. FAAUPI keičiamos nuostatos**

#### **4.3.1. FAAUPI nuostatų atitiktis Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos nuostatomis dėl audito įmonei, turinčiai teisę teikti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas, keliamų reikalavimų**

Kadangi FAAUPI 27 straipsnio nuostatos atitinka Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyva keičiamo Audito direktyvos 3 straipsnio nuostatas, t. y. audito įmonės savininkui keliamas reikalavimas būti auditoriumi, tačiau nereikalaujama turėti teisę teikti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas, keisti FAAUPI nėra poreikio.

#### **4.3.2. Dėl Apskaitos profesionalų etikos kodekso taikymo, šio kodekso, FAAUPI 2 straipsnio 20 ir 31 dalyse nurodytų tarptautinių standartų parengimo ir patvirtinimo**

FAAUPI projekto 1 straipsniu siūloma papildyti FAAUPI 2 straipsnio 1 dalyje nurodyto Apskaitos profesionalų etikos kodekso apibrėžtį patikslinant, kad šis kodeksas taikomas ne tik auditoriams, bet ir užtikrinimo specialistams. Šie pakeitimai yra reikalingi, nes 2025 metų sausio mėnesį Tarptautinių apskaitos specialistų etikos standartų valdyba parengė ir patvirtino Tarptautinius tvarumo užtikrinimo etikos standartus. Šie standartai<sup>28</sup>:

- 1) yra sudėtinė Apskaitos profesionalų etikos kodekso penkta dalis;
- 2) taikomi bet kokiam specialistui – tiek apskaitos, tiek užtikrinimo – teikiant tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas;
- 3) taikomi teikiant tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas dėl informacijos tvarumo klausimais už finansinius metus, prasidedančius 2026 m. gruodžio 15 d. ir vėliau;
- 4) nustato ne tik penkis pagrindinius profesinės etikos principus (sąžiningumo, objektyvumo, profesinės kompetencijos ir reikiamo atidumo, konfidencialumo ir profesinio elgesio), bet ir nepriklausomumo standartus. Atsižvelgiant į tai, kad FAAUPI 7 straipsnio 1 dalyje nurodyti profesinės etikos principai apima ir nepriklausomumo principą, atitinkamai ir visos kitos FAAUPI nuostatos dėl profesinės etikos principų (FAAUPI 2 straipsnio 1 dalis, 18 straipsnio 8 dalies 10 punktas, FAAUPI projekto 19 straipsnio 2 dalies 5 punktas) suprantamos kaip apimančios nepriklausomumo principus.

Atsižvelgiant į tai, kad užtikrinimo specialistui taikoma tik Apskaitos profesionalų etikos kodekso penktoji dalis – Tarptautiniai tvarumo užtikrinimo etikos standartai (įskaitant tarptautinius

nepriklausomumo standartus), o visas Apskaitos profesionalų etikos kodeksas (įskaitant Tarptautinius tvarumo užtikrinimo etikos standartus bei tarptautinius nepriklausomumo standartus) – tik auditoriui ir audito įmonei, atitinkamai turi būti suprantamos visos susijusios FAAUPĮ nuostatos (4 straipsnio 5 dalies 4 punkto, 49 straipsnio 3 dalies, 90 straipsnio 5 dalies, 92 straipsnio 1 punkto). Kartu FAAUPĮ projekto 10 straipsniu papildomos FAAUPĮ 82 straipsnio 2 dalies 8 punkto nuostatos, kad Įstaiga turi teisę kreiptis į LAR, kad būtų išnagrinėta, ar užtikrinimo specialistas laikosi Apskaitos profesionalų etikos kodekso ir būtų priimti atitinkami sprendimai. Atsižvelgiant į tai, kad Tarptautiniai tvarumo užtikrinimo etikos standartai taikomi teikiant tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas dėl informacijos tvarumo klausimais už finansinius metus, prasidedančius 2026 m. gruodžio 15 d. ir vėliau, ir praktiškai tai reiškia, kad anksčiausiai šių standartų laikytis reikės 2028 metų pradžioje, ir į tai, kad naujos FAAUPĮ projekto nuostatos įsigalioja 2027 m. sausio 1 d., užtikrinimo specialistams yra pakankamai laiko (visi 2027 metai) pasirengti tinkamam Tarptautinių tvarumo užtikrinimo etikos standartų laikymuisi.

Atsižvelgiant į tai, kad 2022 metais<sup>29</sup> buvo įsteigtas Tarptautinis etikos ir audito fondas, kuris turi Tarptautinių apskaitos specialistų etikos standartų valdybą bei Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybą ir nebėra Tarptautinės apskaitos specialistų federacijos valdybos, FAAUPĮ projekto 1 straipsniu koreguojamos FAAUPĮ 2 straipsnio 1 dalies 1, 20 ir 31 punktuose nurodytų sąvokų apibrėžtys.

#### 4.3.3. Dėl teorinių žinių tikrinimo laikant kvalifikacinį egzaminą

Siekiant FAAUPĮ nuostatų aiškumo, vienodo taikymo ir didinti asmens galimybes lengviau išlaikyti kvalifikacinius auditoriaus, užtikrinimo specialisto egzaminus jam tinkamai išlaikius atitinkamus egzaminus pagal universitetinių studijų programas, FAAUPĮ projekto:

1) 3 straipsniu siūloma patikslinti 18 straipsnio 10 dalies nuostatas leidžiant netikrinti bet kokių sričių asmens, siekiančio gauti auditoriaus pažymėjimą, teorinių žinių, jei jis yra teigiamai išlaikęs (egzamino išlaikymo lygmenys – „puikus“ arba „tipinis“) FAAUPĮ 18 straipsnio 8 ir 9 dalyse nurodytų sričių (visų ar bet kurios iš jų) teorinių žinių egzaminus pagal universitetinių studijų programas. LAR priėmus sprendimą netikrinti tam tikrų sričių teorinių žinių, asmeniui nereikės laikyti egzamino testinės dalies, tačiau jis turės išlaikyti praktinių žinių patikrinimo egzamino dalį, kurio metu tikrinamas pretendento gebėjimas teorines žinias taikyti atliekant finansinių ataskaitų auditą;

2) 4 straipsniu atitinkamai FAAUPĮ 19 straipsnis papildomas 4 dalimi numatant galimybę netikrinti pretendento teorinių žinių laikant tvarumo atskaitomybės užtikrinimo egzaminą.

FAAUPĮ projekto 4 straipsniu tvarumo atskaitomybės užtikrinimo egzamino tikrinamų sričių apimtis papildoma profesinės etikos principais atsižvelgiant į šio aiškinamojo rašto 4.3.2 dalyje išdėstytus motyvus.

Atsižvelgiant į tai, kad praktiškai visos auditoriaus egzamino ir tvarumo atskaitomybės užtikrinimo egzamino procedūros prasideda ir pasibaigia tais pačiais metais, atskirų pereinamųjų nuostatų dėl jų taikymo netikslinga nustatyti. Taikytinas teisinis reguliavimas būtų nustatomas pagal bendruosius teisės aktų galiojimo principus: egzaminų procedūroms, pradėtoms iki FAAUPĮ projekto įsigaliojimo dienos, taikomos iki tol galiojusios nuostatos, o procedūroms, pradėtoms po jo įsigaliojimo dienos, taikomos naujos nuostatos.

#### 4.3.4. Dėl Egzaminų komisijos ir Audito priežiūros komiteto

Siekiant užtikrinti tinkamą auditorių kvalifikacinių egzaminų organizavimą, siūloma suteikti profesinei bendruomenei didesnę įtaką sprendžiant su kvalifikaciniais egzaminais

<sup>29</sup> [IFEA-2023-Report-to-Members.pdf](#).

susijusius klausimus. Šiuo tikslu siūloma nustatyti, kad Egzaminų komisijos daugumą (4 iš 7) sudarytų LAR deleguoti atstovai, o Finansų ministerijos skiriamų atstovų skaičius būtų sumažintas iki 3 (FAAUPĮ projekto 3 straipsnis, kuriuo keičiamos FAAUPĮ 18 straipsnio 4 dalies nuostatos).

Taip pat siūloma atsisakyti Egzaminų komisijos narių kadencijų skaičiaus ribojimo, siekiant užtikrinti kvalifikuotų specialistų dalyvavimo tęstinumą. Praktikoje gali susidaryti situacijų, kai sudėtinga užtikrinti naujų, reikiamą kompetenciją turinčių kandidatų paskyrimą, todėl kadencijų ribojimo atsisakymas sudarytų sąlygas išlaikyti komisijos veiklos stabilumą ir kokybę. Kartu papildomos Egzaminų komisijos narių kompetencijos tvarumo atskaitomybės ir (arba) jos užtikrinimo žiniomis.

FAAUPĮ projekto 9 straipsniu keičiamos FAAUPĮ 81 straipsnio 5 dalies nuostatos, kad audito priežiūros komitetą sudaro 5 nariai, po vieną narį į komitetą skiria Finansų ministerija, Valstybės kontrolė ir Lietuvos bankas, o LAR – 2 narius.

Siekiant teisinio aiškumo ir sklandaus naujų FAAUPĮ projekto (keičiamo FAAUPĮ 18 straipsnio 4 dalies, 81 straipsnio 5 dalies) nuostatų įgyvendinimo, FAAUPĮ projekto 13 straipsnio 2 ir 5 dalimis nustatoma, kad FAAUPĮ projekto 3 straipsnio 1 dalis ir 10 straipsnis įsigalioja 2027 m. kovo 1 d. Vėlesnė įsigaliojimo data siūloma, kad, 2027 m. sausio 1 d. įsigaliojus pakeistam FAAUPĮ, būtų laiko iš naujo suformuoti Egzaminų komisiją ir Audito priežiūros komitetą, taip pat parengti reikiamus įgyvendinamuosius teisės aktus.

#### 4.3.5. Dėl audito įmonių civilinės atsakomybės draudimo

FAAUPĮ projekto 5 straipsniu siūloma papildyti FAAUPĮ 29 straipsnį 5 dalimi aiškiai nurodant, kad audito įmonė, teikianti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas, turi užtikrinti, kad profesinės civilinės atsakomybės draudimo suma ir profesinės civilinės atsakomybės objektas būtų nurodyti atskirai, nesujungiant jų į vieną draudimo sumą ir vieną draudimo objektą kartu su finansinių ataskaitų auditu. Papildymas teikiamas atsižvelgiant į tai, kad praktikoje auditoriai, teikiantys tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas, ne visada tinkamai interpretuoja FAAUPĮ 29 straipsnio nuostatas ir reikalavimą atskirai apdrausti civilinę atsakomybę už žalą, kuri būtų padaryta užsakovui ir (arba) tretiesiems asmenims teikiant tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas, laikant, kad draudimo objektas yra apdraustojo atsakomybė dėl žalos, kuri būtų padaryta užsakovui ir (arba) tretiesiems asmenims teikiant finansinių ataskaitų audito ir tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugas, jų neatskiriant.

#### 4.3.6. Dėl užtikrinimo specialisto veiklos reikalavimų užtikrinimo

Siekiant užtikrinti aiškų ir nuoseklų Tvarumo atskaitomybės direktyvos<sup>30</sup> nuostatų įgyvendinimą bei tinkamą nepriklausomų tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugos teikėjų instituto taikymą, FAAUPĮ projekto 6 straipsniu, kuriuo keičiama FAAUPĮ 49 straipsnio 1 dalis, siūloma nustatyti, kad užtikrinimo specialistas gali vykdyti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo veiklą tik būdamas nepriklausomo tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugos teikėjo darbuotoju arba dalyviu (kai pagal juridinio asmens teisinę formą darbuotojų turėti neprivaloma).

Šiuo patikslinimu siekiama išvengti teisinio reglamentavimo neaiškumo aiškiai atskiriant 2 skirtingus tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugų teikimo modelius – audito įmonių ir nepriklausomų tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugos teikėjų veiklą. Perkeliant Tvarumo atskaitomybės direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę ir įvedant nepriklausomų tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugų teikėjų institutą, siekiama išplėsti tvarumo atskaitomybės užtikrinimo paslaugų teikėjų ratą, sudarant galimybes šias paslaugas teikti ne tik audito įmonėms, bet ir kitiems specializuotiems subjektams.

#### 4.3.7. Dėl tvarumo atskaitomybės užtikrinimo išvadoje teikiamos informacijos

---

<sup>30</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos 3 straipsnio 16 dalį.

Siekiant užtikrinti aiškų ir nuoseklų Tvarumo atskaitomybės direktyvos<sup>31</sup> nuostatų įgyvendinimą ir jų aiškinimą, siūloma patikslinti FAAUPI 50 straipsnio 3 dalies 2 punktą, nustatant, kad tvarumo atskaitomybės užtikrinimo išvadoje turi būti pateikiama nuomonė ne dėl įmonės procesų, kuriuos ji taiko rinkdama ir teikdama informaciją tvarumo klausimais pagal Europos tvarumo atskaitomybės standartus, bet dėl įmonės taikomo proceso, skirto informacijai tvarumo klausimais pagal Europos tvarumo atskaitomybės standartus nustatyti.

Šiuo patikslinimu siekiama:

- užtikrinti tikslią Tvarumo atskaitomybės direktyvos formuluotės perkėlimo apimtį, pagal kurią vertinamas būtent procesas, taikomas nustatant (identifikuojant) teiktiną informaciją, o ne platesni informacijos rinkimo ar teikimo procesai;
- išvengti pernelyg plataus Tvarumo atskaitomybės direktyvos nuostatų aiškinimo ir skirtingos praktikos taikymo, nes dabartinė formuluotė gali būti suprantama kaip apimanti visą informacijos valdymo procesą.

Pažymėtina, kad šis pakeitimas nekeičia tvarumo atskaitomybės užtikrinimo išvados esmės, o tik patikslina vertinimo objektą, taip užtikrinant aiškesnį ir vienodesnį nuostatos taikymą praktikoje.

Be to, perkeliant Tvarumo atskaitomybės direktyvos papildomą Apskaitos direktyvos 34 straipsnio 2a dalį, FAAUPI 50 straipsnis papildomas 5 dalimi, nurodanti, kad auditorius ar užtikrinimo specialistas, atlikdami tvarumo atskaitomybės užtikrinimą, turi paisyti nuo perteklinės atskaitomybės saugomos įmonės teisės atsisakyti tvarumo klausimais atskaitingai įmonei teikti informaciją, viršijančią savanoriškuose ETAS nustatytus reikalavimus. Praktikoje tai reiškia, kad auditorius ar užtikrinimo specialistas, atlikdami tvarumo atskaitomybės užtikrinimą, neturi reikalauti iš nuo perteklinės informacijos saugomos įmonės daugiau informacijos, nei nustatyta savanoriškuose ETAS.

#### 4.3.8. Dėl auditoriaus ir audito įmonės pareigų ir konfidencialumo principo laikymosi, kai jie atlieka valdžios sektoriui priklausančios įmonės finansinių ataskaitų auditą

2020 m. spalio 13 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas (toliau – VSAĮ), kuriuo viešojo sektoriaus aprėptis buvo išplėsta, kad apimtų valdžios sektoriui priklausančias įmones. Atitinkamai VSAĮ buvo įtvirtintos valstybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų ir savivaldybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų sąvokos. Vadovaujantis VSAĮ nuostatomis, rengiant 2026 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinių ataskaitų rinkinius, valdžios sektoriui priklausančių įmonių finansinės ataskaitos bus konsoliduojamos kartu su viešojo sektoriaus subjektų finansinėmis ataskaitomis (VSAĮ 2 straipsnio 29 dalis<sup>32</sup>).

Pasibaigus 2026 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedantiems finansiniams metams, siekiant parengti valstybės metinių ataskaitų rinkinį ir nacionalinį metinių ataskaitų rinkinį, Finansų ministerijai valstybės ir savivaldybių kontroliuojamos įmonės savo metinių finansinių ataskaitų duomenis turės pateikti į Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų konsolidavimo sistemą (toliau – VSAKIS)<sup>33</sup> ne vėliau kaip iki kitų finansinių metų kovo 1 dienos<sup>34</sup>. Atitinkama pareiga įtvirtinta IĮGAĮ 36 straipsnio 6 dalyje, pagal kurią įmonės, išskyrus įmones, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamose rinkose ir kurių dalyviai yra viešojo sektoriaus subjektai,

<sup>31</sup> Atsižvelgiant į Tvarumo atskaitomybės direktyvos 3 straipsnio 23 dalį.

<sup>32</sup> Viešojo sektoriaus subjektų grupės ataskaitų rinkinys – viešojo sektoriaus subjektų grupę sudarančių viešojo sektoriaus subjektų ir valstybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų arba savivaldybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų ataskaitų rinkiniai, kurių duomenys konsoliduoti į vieną ataskaitų rinkinį ir teikiami kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto ataskaitų rinkinys.

<sup>33</sup> VSAĮ 17 straipsnio 5 dalies 3 punktas.

<sup>34</sup> VSAĮ 17 straipsnio 6 dalis.

ir valstybės valdomos įmonės bei savivaldybių valdomos įmonės savo metinius finansinių ataskaitų rinkinius teikia tiems viešojo sektoriaus subjektams, kurie yra šių juridinių asmenų dalyviai ar juose įgyvendina savininko teises ir pareigas, VSAĮ nustatyta tvarka ir terminais, ketvirčio finansinių ataskaitų duomenis pateikdami ne vėliau kaip per 25 dienas pasibaigus ketvirčiui.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir siekiant sklandaus valstybės metinių ataskaitų rinkinio ir nacionalinio metinių ataskaitų rinkinio audito, kurį atlieka Valstybės kontrolė, atlikimo, FAAUPI projekto:

1) 2 straipsniu papildomos FAAUPI 11 straipsnio 2 dalies nuostatos 3 punktu nustatant, kad konfidencialumo ir profesinės paslapties principo taikymas nepažeidžiamas, kai auditorius arba audito įmonė atlieka valdžios sektoriui priklausančios įmonės finansinių ataskaitų auditą ir perduoda darbo dokumentus apie atliktą auditą viešojo sektoriaus subjektų grupės auditoriui, jeigu tie darbo dokumentai reikalingi viešojo sektoriaus subjektų grupės ataskaitų auditui atlikti;

2) 8 straipsniu papildomos FAAUPI 53 straipsnio 2 dalies nuostatos 6 punktu nustatant, kad auditorius, atlikdamas valdžios sektoriui priklausančios įmonės finansinių ataskaitų auditą, privalo bendradarbiauti su viešojo sektoriaus subjektų grupės auditoriumi;

3) 9 straipsniu papildomos FAAUPI 55 straipsnio nuostatos 12 punktu nustatant, kad audito įmonė, atlikdama valdžios sektoriui priklausančios įmonės finansinių ataskaitų auditą, privalo bendradarbiauti su viešojo sektoriaus subjektų grupės auditoriumi.

#### **4.4. ŪBI keičiamos nuostatos**

Siekiant suderinti ŪBI nuostatas su IĮGAĮ 2 straipsnio 1 dalies 2 punkto ir 3 dalies 2 punkto nuostatomis, ŪBI projekto 1 straipsniu siūloma ŪBI 11 straipsnio 2 dalį papildyti nustatant, kad joje nustatyta pareiga parengti metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir vadovybės ataskaitą taip pat taikoma bendrijai, kuri veikia kaip investicinė bendrovė. Kadangi ūkinėms bendrijoms tai nauja nuostata, pakeitimas įsigaliojotų rengiant ataskaitas už finansinius metus, prasidedančius 2027 m. sausio 1 d. ir vėliau.

### **5. Galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta**

Priėmus Įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

### **6. Kokią įtaką įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai**

Kriminogeninei situacijai ir korupcijai Įstatymų projektai įtakos neturės.

### **7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai**

Siūlomi Įstatymų projektai turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

1) tvarumo atskaitomybės reikalavimų taikymo apimties susiaurinimas reikšmingai sumažins administracinę naštą įmonėms, kurios pagal IĮGAĮ turėjo ar būtų turėjusios rengti informaciją tvarumo klausimais (kurių pardavimo gryniosios pajamos neviršija 450 000 000 eurų ir vidutinis metinis darbuotojų skaičius neviršija 1 000);

2) siūlomi pakeitimai vertės grandinėje veikiančioms įmonėms teikti informaciją tvarumo klausimais sumažins jų patiriamą administracinę naštą, leis įmonėms efektyviau naudoti turimus išteklius, mažins informacijos tvarumo klausimais pateikimo sąnaudas ir sudarys palankesnes sąlygas verslo plėtrai;

3) vidutinių ir didelių įmonių grupių kategorijos nustatymo tikslinimas pagal siūlomą reglamentavimą leis daugiau įmonių grupių priskirti vidutinei įmonių grupei ir atitinkamai joms nebus taikoma pareiga rengti konsoliduotąsias ataskaitas;

4) leidus auditoriaus ar užtikrinimo specialisto egzamino laikymo metu netikrinti teorinių žinių, kai pretendentas yra išlaikęs atitinkamus egzaminus pagal universitetinių studijų programas, pretendentams bus paprasčiau išlaikyti auditoriaus ar užtikrinimo specialisto kvalifikacinius

egzaminus. Atitinkamai bus didesnis šių specialistų, kurių trūkumas rinkoje stebimas ne vienus metus, skaičius, gerinama konkurencinė aplinka.

#### **8. Ar Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams**

Įstatymų projektai atitinka Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 365 punkto nuostatą (*Konkurencingumo srityje palaikysime ir skatinsime ES iniciatyvas mažinti ES reguliavimo perteklinę administracinę naštą, atitinkamai užtikrinsime, kad perkeliant ES teisę į Lietuvos teisyną nebūtų sukuriamą papildoma administracinė našta*).

#### **9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios**

Priėmus Įstatymų projektus kitų teisės aktų priimti ar keisti nereikės.

#### **10. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka**

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. ĮIGAĮ projekte teikiamos sąvokos ir jas įvardijantys terminai suderinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

#### **11. Ar Įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei ES dokumentus**

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis, yra suderinti su ES teisės aktais.

#### **12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti**

Įstatymų projektams įgyvendinti nereikia priimti įgyvendinamųjų teisės aktų.

#### **13. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymų įgyvendinimas**

Įstatymų projektams įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės.

#### **14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados**

Įstatymų projektų rengimo metu vertinimų, rekomendacijų ir išvadų nebuvo gauta.

#### **15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną Eurovoc**

„Omnibus I“, „informacija tvarumo klausimais“, „konsoliduotoji informacija tvarumo klausimais“, „vadovybės ataskaita“, „konsoliduotoji vadovybės ataskaita“.

#### **16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai**

Įgyvendinant Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos nuostatas ir atsisakant dalies įmonių pareigos teikti informaciją tvarumo klausimais vadovybės ataskaitose, skaičiuojamos ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidos.

Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės privalo užtikrinti Tvarumo atskaitomybės supaprastinimo direktyvos nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę iki 2027 m. kovo 19 d.

---